NR:1 - 2018 JAARGANG 15

ATLANTIKWALL MUSEUM NOORDWIJK

BUNKERPOST

Museumbunker:
Noordwijk Bosweg,
fietspad richting
Zandvoort, te
herkennen aan geel dak

Openingstijden museum:

Op dit moment is uitsluitend de museumbunker S414 voor groepsbezoek op afspraak beperkt toegankelijk.

Gaarne overleg via tel.
071 -36 157 85 of
info@atlantikwall.nl

Het complete museum inclusief gangenstelsel is ingaande 1 mei 2018 op de zondagen weer te bezoeken. Vanaf deze datum is onze locatie te vinden in de zeereep, aan het begin van het rijwielpad richting Zandvoort.

In dit nummer:

Van de Voorzitter
Van de Redactie
Van de Penningmeester

Prikkeldraadpalen

Model Batterij Noordwijk

Kleine mededelingen
Interview

Beste vrijwilligers, donateurs & relaties,

Column van de Voorzitter *(Victor Salman)*

De secretaris van ons bestuur verzet bergen werk. Van het beheren van het vrijwilligersbestand tot het uitnodigen van iedereen voor bestuursvergaderingen en de bijeenkomsten voor de vrijwilligers. Inclusief het regelen van de vergaderlocatie. Van het attenderen op 'lief en leed' van onze vrijwilligers (en afhandelen hiervan) tot het notuleren van vergaderingen. Veel werk van onze secretaris Dirk Zweers was niet voor iedereen zichtbaar. Maar wel van essentieel belang voor het goed functioneren van ons bestuur en museum! Na vele jaren inzet voor ons bestuur stopt Dirk hiermee vanwege (onder andere) persoonlijke omstandigheden. Gelukkig blijft hij actief als vrijwilliger en voor onze Bunkerpost.
Ik wil hierbij mijn grote dank uitspreken voor al zijn deskundige en enthousiaste inzet gedurende de afgelopen jaren. Hulde!

Gelukkig hebben wij een waardige opvolger kunnen vinden: Johan Gieske. Johan is bijna al vanaf het eerste begin actief als vrijwilliger. Zijn inzet en bijdrage voor ons museum is groot. Ik heb hem zeker de laatste jaren ervaren als een zeer betrokken vrijwilliger die staat voor zijn mening, en ook hele goede en gedegen adviezen over diverse zaken aan ons bestuur heeft gegeven. Die wij meestal ook graag hebben overgenomen. Ons bestuur is dan ook verheugd dat Johan, na een plezierig overleg met ons bestuur, de taak van secretaris op zich heeft genomen. Ik wens hem veel plezier en succes met deze nieuwe (extra) taak!

Van de Redactie *(ah)*

Een nieuw jaar met nieuwe uitdagingen en nog lopende zaken, zoals het publiek toegankelijk maken van het noordelijke gangenstelsel. In het zuiden is een nooduitgang gerealiseerd. De S414 wordt steeds authentieker. In het bestuur heeft een wisseling van de wacht plaats gevonden. Om o.a. privé redenen heeft Dirk Zweers, als secretaris, zijn zetel afgestaan aan Johan Gieske. Het Bunkerpost logo, ontworpen door Peter Wijnberger is iets gewijzigd. En we hebben er voor de toekomst een vrijwilligster bij. (Zie mededelingen pag. 4)

Van de Penningmeester *(Rogier Dekker)*

Net als in voorgaande jaren hierbij een verzoek aan alle donateurs om hun donatie voor kalenderjaar 2018 over te maken. Uw donatie is hard nodig om de diverse onkosten van ons museum deels te kunnen dekken. De minimum donatie bedraagt € 15,— per kalenderjaar. Een hoger bedrag is natuurlijk altijd welkom.
Het deel boven de € 15,— is fiscaal aftrekbaar als gift aan een Algemeen Nut Beogende Instelling (ANBI). Uw donatie gaarne overmaken op bankrekening NL23 INGB 0009 185700 ten name van Stichting Atlantikwall Museum Noordwijk met vermelding van uw naam en "donatie 2018". Bij voorbaat dank.

Prikkeldraadpalen (ah)

Toen het offensief in 1914 van de Duitsers tegen Frankrijk vastliep en overging in een loopgravenoorlog was er van beide zijden behoefte de ontstane statische stellingen te beschermen, dit gebeurde met onder andere rollen prikkeldraad die met houten palen min of meer op hun plaats werden gehouden en dergelijke. Deze verdedigingstechniek werd in de loop der jaren verfijnd. Wat uiteindelijk resulteerde in de zogenaamde “Duivelstuinen” van Feldmarschall Erwin Rommel. Alle Verdedigingswerken die de Duitsers in de loop van de 2e Wereldoorlog bouwden werden, zo goed mogelijk, rondom voorzien van een sterke omheining, die naar grootte en belangrijkheid bestonden uit bijvoorbeeld de zogenaamde "Panzergrabe", "Minenfelder", Stacheldrahthindernisse", Panzermauern”, Drachenfelsen” enz. Vaak werden deze omheiningen geflankeerd met de nodige veldversterkingen, MG, Pak, en Tobroek bunkers. Karakteristiek in de omgeving van voormalige Duitse veldversterkingen zijn de nog altijd in het landschap achtergebleven prikkeldraadpalen, zoals de zogenaamde "Hindernissschraubpfahl", "Hindernissschlagpfahl", "Hindernissplattenpfahl en de "Hindernissschlagpfahl aus T-Eisen".

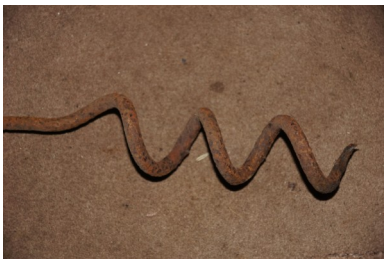

De "Hindernissschraubpfahl" ook wel de "varkensstaart" genoemd was in de loop van de oorlog aan verandering onderhevig. De vroege versie van de “Hindernissschraubpfahl” was dikker en langer en had een schoep aan de onderzijde zitten om de paal in de grond te draaien. Later werden ze dunner en korter en hadden een soort kurkentrekker vorm aan de onderzijde om de paal in de grond te draaien.

Karakteristiek is de “Hindernissschlagpfahl aus T-Eisen”. Deze prikkeldraad paal had een lengte van 2 meter en was voorzien van drie “hellebaarden”. De top had een kroon met puntige uitsparingen waar het prikkeldraad door geleid kon worden. Ook op verschillende hoogten van de paal zaten puntige uitsparingen voor dit doel. Aan de onderzijde van de prikkeldraadpaal was een vierkant ijzeren blad van 30 x 30 cm gelast waardoor de paal stevig in de grond verankerd kon worden. Een nadeel was wel dat vooraf een gat geschept moest worden. Verschillende “Hindernissschlagpfahlen aus T-Eisen” waren verzinkt om roestinwerking van zilte zeewinden tegen te gaan. Deze prikkeldraadpalen kom je nog het meeste tegen, zowel bij oude verdedigingswerken als bij particulieren die de prikkeldraadpaal gebruiken om bijvoorbeeld het erf af te scheiden, daar het een hoop moeite kost ze uit de grond te krijgen. Ook de Duitsers zelf waren inventief en creatief wat deze prikkeldraadpaal betrof. Zo gebruikten ze de “Hindernissschlagpfal aus T-Eisen” als wasbakbeugel bij gebrek aan anders. De “beugels” zitten er nog steeds waar de wasbakken allang verdwenen zijn.

Model van "Batterie Noordwijk" *(Rob Bijlo)*

De eerste poging om een model van de Batterij te maken dateert van 2 jaar geleden. Dit moest komen in een compartiment van de munitiebunker. De schaal was beoogd op 1 : 87. Hierbij wordt een geschutsbunker 15 x 7 cm groot. Het zou de hele batterij met vuurtoren, Casa Mare en de ingang van de batterij laten zien. De lengte van het schaalmodel zou dan 8 meter zijn. De plaatsingsruimte is 9 meter lang zodat er slechts één meter doorgang overbleef om binnen te komen. Dit project stuitte op bezwaren bij een aantal mensen. Dat kwam door het ruimtebeslag en ook dat niet iedereen het nut inzag van een model. Daar kwam ook nog bij dat de beoogde munitiebunker te vochtig is. De houten tafel waarop het geheel moest staan was al ter plekke. Na 2 weken zat deze onder de schimmel. Plan één is daarom afgeblazen.

Korte tijd daarna kwam er een nieuw plan. Tijdens de lunchpauzes op zaterdag zag ik bij het toegangshek dat er belangstelling was voor het informatiebord dat daar geplaatst is.
Fietsers en wandelaars stopten om het te lezen. Deze belangstelling werd nog groter nadat Jeroen daar een 3D tekening had aangebracht. Dit bracht me op het idee om een model van een deel van de Batterij te maken. In schaal 1 : 160. Een geschutsbunker is dan 8 x 5 cm. Het geheel komt in een kist te staan met afmetingen 120 cm lang, 80 cm diep en 45 cm hoog. Gemaakt van trespa plaat. Aan de voorkant komt pantserglas. De onderkant komt op 130 cm. Het model komt dan op ooghoogte. Je hoeft niet op je tenen te staan en ook niet door je knieën te gaan. Het komt te staan bij het houten hekje bij de ingang.

Het zicht op de batterij is vanaf het strand. Er komen 10 bunkers. Dit zijn: Vuurleiding, oude vuurleiding, 2 geschutbunkers, open bedding, zoeklicht remise, munitiebunker, bunker voor anti tank geschut, observatiebunker en een tobroek. Verder komen op het strand 200 obstakels. Dit zijn betonblokken met H-balken, tetraëders, Tsjechische egels en palen met een mijn.
Alle objecten zijn gemaakt van plastic. Zodat ze vochtbestendig zijn.

Bunkers en obstakels zijn gereed. De volgende stap is het maken van piepschuim van een duin van 25 cm hoog, een strook zee van giethars en de kist waar alles in komt.
Ik ben nog aan het denken over verlichting met diodes, zonnecellen en een bewegingsmelder.
Wie kan daar advies over geven? Waarom een model? Er is binnen veel te zien. Maar buiten niets.
Dit model geeft enigszins een indruk van hoe de batterij eruit zag.

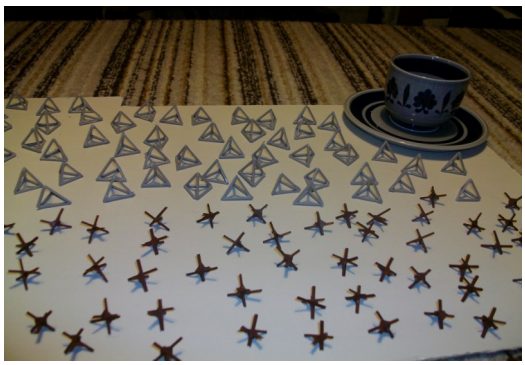

Colofon:
Stichting Atlantikwall
Museum Noordwijk

Postadres:
Wilhelminastraat 43
2201 KB Noordwijk
info@atlantikwall.nl

Bankgegevens:
Giro NL23INGB0009185700
Bank NL03RABO0146683110
t.n.v. St. Atlantikwall Museum te Noordwijk

Bestuur:
Voorzitter: Victor Salman
Vice voorzitter: Jan Heus
Secretaris: Johan Gieske
Penningmeester: Rogier Dekker
Lid: Cor van Duin
Lid: Jeroen v.d. Zalm

Redactie Nieuwsbrief:
Anton Haasnoot

Redactieadres:
redactie@Atlantikwall.nl

Medewerkers:
Gerty Haasnoot
Rob Bijlo
Dirk Zweers

Kop logo Bunkerpost:
Peter Wijnberger

Officieel logo:
Marjolijn van der Jagt

Overname van teksten of afbeeldingen uit deze nieuwsbrief is uitsluitend toegestaan na verkregen schriftelijke toestemming van de redactie en de desbetreffende auteur.

Mededelingen

Voor de continuïteit van het vrijwilligersaanbod in de toekomst is gezorgd.
Eveline & Ruud Boot hebben een wolk van een dochter mogen ontvangen, zij zal naar alle waarschijnlijkheid ooit ook als vrijwilligster het Atlantikwall Museum komen versterken.

Siem, onze niet te stuiten vrijwilliger is toch gestuit en we moeten hem op het ogenblik node missen. Het gaat gelukkig al een stukje beter met hem en wij allen hopen hem weer snel in ons midden te mogen begroeten. Het ga je goed!

Interview Peter Bakker

(Dirk Zweers)

Naam, geboortejaar, achtergrond, beroep?
Peter Bakker, 1943, technische achtergrond. Tot aan mijn pensionering werkzaam voor de Defensie Pijpleiding Organisatie, afdeling traffic, planning en dispatch. Via deze werkgever ook in Noordwijk terechtgekomen.
Hoe ben je betrokken geraakt bij de Stichting Atlantikwallmuseum Noordwijk?
Eén van mijn hobby's is archeologie. In het begin heb ik mij bijzonder verdiept in aardewerk pijpenkoppen, waarbij ik mij heb bezig gehouden met onderzoek, determinering en registratie o.a. bij Museum Gouda. Destijds heb ik voor het Genootschap Oud Noordwijk exposities over pijpenkoppen en daarna ook andere archeologische artefacten opgezet. Later ben ik gevraagd voor het GON het fotoarchief op te zetten. Inmiddels zijn er bij het GON ca. 20 vrijwilligers met registratie bezig. Ook heb ik me destijds enige jaren voor de Monumentencommissie Gemeente Noordwijk ingezet voor met name de gebieden archeologie en monumenten. Heb Jan Heus destijds ontmoet bij de badminton, en ben ongeveer drie jaar geleden als vrijwilliger bij de Stichting begonnen.
Wat voor soort werkzaamheden doe je het liefst voor de Stichting?
Het registreren, documenteren, beschrijven en fotograferen van alle museumobjecten vind ik leuk om te doen. Voor een museum is het absolute noodzaak om de documentatie van alle objecten goed voor elkaar te hebben. Je dient als museum van alle objecten op de hoogte te zijn hoe de eigendom is geregeld, wat de waarde is, wat de specifieke bewaarcondities dienen te zijn, en wat de locatie van de objecten is. Onlangs ben ik voor kennisuitwisseling bij een bijeenkomst van het Erfgoedhuis geweest; deze organisatie probeert alle musea en dergelijke op één lijn te krijgen voor wat betreft het registreren van museumobjecten.
Op dit moment is er het zogenaamde Drie-team, Miranda Noort, Anton Haasnoot en Peter Bakker, dat zich voor de Stichting met registratie van museumobjecten bezighoudt. Voor de registratie wordt het softwareprogramma Adlib gebruikt, waar ook andere musea mee werken. Op dit moment hebben we met ons team ongeveer 560 objecten gefotografeerd en gedeeltelijk beschreven en op de PC ingevoerd.
Wat geeft je bij deze werkzaamheden het gevoel goed bezig te zijn?
Dat we met ons hardwerkende en onderling gezellige team op de achtergrond kunnen bijdragen aan een belangrijke taak om tot een steeds professioneler museum te komen. Ook het bezig zijn tussen de vele enthousiaste vrijwilligers is voor mij een stimulans.
Hoe zie je de toekomst van de Stichting Atlantikwall Museum Noordwijk?
Deze zie ik zeer positief in. We hebben wel nog een aantal zaken op ons verlanglijstje, zoals een goede kantoorwerkplek in de noordelijke Fl246 en kwalitatief goede ICT voorzieningen. Ook een goede depotruimte met de juiste fysieke bewaarcondities zien we als bijzonder wenselijk.
Kun je beknopt een anekdote over onze bunkers of bunkers in het algemeen vertellen?
Er schiet me niet direct een grappig verhaal te binnen. Wel weet ik van vroeger dat mijn vader, die voor de spoorwegen werkte, ons regelmatig per trein meenam vanuit Utrecht naar Hoek van Holland. Vandaar gingen we met de pont naar de overkant, om de bunkers op het voormalige eiland De Beer te bekijken. We waren zeer onder de indruk van de kolossale bunkers die we daar zagen. Helaas hebben al die bunkers plaats gemaakt voor de uitbreiding van de Rotterdamse havenwerken.